

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když se řekne svazek obcí

Úvod

Územní samosprávné celky mají dle našeho právního řádu právem garantovanou možnost vzájemně spolupracovat. Toto právo neradno podceňovat, mj. vyplývá i z mezinárodně-právních dokumentů, přičemž zde nutno upozornit obzvláště na text čl. 10 Evropské charty místní samosprávy. Tady je garantováno právo místních orgánů (resp. místních samospráv) vzájemně spolupracovat a sdružovat se na úrovni, jak místní tak i dokonce mezinárodní.

Konkrétně podle zákona o obcích, mají všechny naše obce právo být členy dobrovolného svazku obcí, a to za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Obce mohou formovat nové svazky obcí, avšak i vstupovat do svazků obcí již vytvořených. Členy svazku obcí mohou být ex lege jen obce - viz § 49 odst. 2 zákona o obcích. Zákon o krajích nadto výslovně stanoví, že kraje nemohou být členy svazku obcí.

Svazek obcí je právnickou osobou podle § 20 odst. 2 občanského zákoníku. Podle ustanovení § 38 odst. 1 zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů svazek obcí hospodáří s majetkem, jenž ze svého vlastního majetku vložily do svazku obcí jeho členské obce podle stanov příslušného svazku obcí. A dále pak s majetkem, který svazek obcí získal svou vlastní činností. Jako právnická osoba svazek obcí musí vést účetnictví v legálním režimu zákona o účetnictví[1] - viz ustanovení § 49 odst. 3 dnešního zákona o obcích.

K čemu je svazek dobrý?

Předmětem činnosti svazku obcí mohou být ex lege zejména (neuzavřená množina):

- a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,
- b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.

Jak jsme již naznačili výše, jde o demonstrativní výčet, svazky obcí mohou konat i jiné úkoly k zabezpečení veřejných potřeb ve veřejném zájmu. Nutno zde ovšem dodržet také zásadu hospodárnosti a efektivnosti výkonu veřejné správy a je nezbytné, aby se jednalo o činnosti spadající do sektoru tzv. samostatné působnosti obce. Za upozornění ještě stojí, že objekt činnosti musí být vždy uveden ve stanovách svazku obcí.

Stanovy svazku obce

Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí musí být ze zákona povinně jeho stanovy, v nichž musí být uvedeno

- a) název a sídlo členů svazku obcí,
- b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,
- c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování včetně určení nejméně tříčlenného orgánu svazku obcí, který schvaluje účetní závěrku svazku obcí sestavenou k rozvahovému dni podle zákona o účetnictví,
- d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,
- e) zdroje příjmů svazku obcí,
- f) práva a povinnosti členů svazku obcí,
- g) způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,
- h) podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,
- i) obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.

V souladu s P. Havlanem a J. Janečkem uvádím, že je zcela na členech svazku obcí, jaké orgány si zřídí. Stejně tak, jakým způsobem mají být ustavovány, taktéž skutečnost jakou formou a v jakých věcech mají rozhodovat.[2]

Žádný český zákon[3] nestanoví minimální částku vkladu majetku do svazku obcí. Avšak právní úprava de facto presumuje, že obce určitý vklad do svazku obcí vloží. Povinnou součástí stanov je určení majetku členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí. Typ, způsob a hodnota vkladu je na rozhodnutí členů svazku. Určitě může jít z právního hlediska jednak o peněžitý, tak i nepeněžitý typ vkladu. Zákon o obcích[4] nestanoví, že by nepeněžitý vklad musel být oceněn znaleckým posudkem, nicméně takový postup ovšem nutno obcím jednoznačně poradit.[5]

V souladu s výkladovým stanoviskem MVČR je dobré připomenout také skutečnost, že smlouva o vytvoření dobrovolného svazu obcí je veřejnoprávní smlouvou. A není v souladu se zákonem, aby o změně stanov dobrovolného svazu obcí rozhodl pouze některý z orgánů dobrovolného svazku obcí, navíc bez souhlasu všech členských obcí. Máme za to, že taková změna stanov musí být řádně schválena zastupitelstvy všech obcí.[6]

Aktuální otázky

V praxi se bylo možno setkat s dotazem, zda může být obec členem více svazku obcí?[7]. Z právního hlediska nic nebrání obci v tom, aby byla členem více svazků.

Může být členem takového svazku i kraj? Jak jsme již předznamenalí výše, kraj ze zákona nesmí být členem takového svazku - zakazuje to ustanovení § 26 krajského zřízení a též ustanovení § 49 odst. 2 obecního zřízení. Takže členství kraje, byť by bylo vedeno sebeušlechtlejšími úmysly[8], nepřichází z právního hlediska v úvahu. Tím samozřejmě nejsou vyloučeny jiné formy spolupráce kraje a obcí (resp. svazku obcí).

Kdo může členskou obec ve svazku reprezentovat? Musí to být vždy starosta či místostarosta?

Právní úprava zde neobsahuje žádné relevantní omezení, tedy členskou obec může zastupovat kdokoliv, koho obec řádně zmocní. Nemusí se tedy výlučně jednat pouze a jen o starostu či místostarostu, jak se někdy mylně[9] domnívá praxe.

JUDr. Petr Kolman Ph.D.,

pedagog na Vysoké škole regionálního rozvoje a Bankovní institut - AMBIS a.s.

[1] Zákon č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví

[2] Srov. Havlan, P. et Janeček J.: Komentář k § 50 zákona o obcích ASPI (lit.) Wolters Kluwer, Praha anebo Havlan, P., Janeček, J. a kol. Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. 2. vyd. Praha: Leges, 2014.

[3] Ani jiný právní předpis

[4] A také ne jiný právní předpis

[5] Srov. Havlan, P. et Janeček J.: Komentář k § 50 zákona o obcích ASPI (lit.) Wolters Kluwer, Praha anebo Havlan, P., Janeček, J. a kol. Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. 2. vyd. Praha: Leges, 2014.

[6] Viz Výkladové stanovisko Ministerstva vnitra č. j. MV - 73164-2/ODK-2015 ze dne 20. května 2015.

[7] Dotaz se mj. vyskytl i v Příručce pro členy zastupitelstva obce po volbách v roce 2018, vydavatel SMOČR, Praha 2018, s.182 (zpracovatel kapitoly Ing. Lukáš Vlček)

[8] Resp. bylo i jinak ve veřejném zájmu

[9] A zde přespříliš bojácně

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)